

Sygn. akt *XVII AmA 52/16*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lutego 2018 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XVII Wydział - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodniczący - SSO Ewa Malinowska	
Protokolant – starszy sekretarz sądowy Jadwiga Skrzyńska	

po rozpoznaniu 13 lutego 2018 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa **J. P.**

przeciwko **Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów**

o stwierdzenie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów

na skutek odwołania powoda od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 19 maja 2016 r. (...)

1. oddała odwołanie;
2. zasądza od powoda J. P. na rzecz pozwanego Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwotę 1.440 (tysiąc czterysta czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Ewa Malinowska

Sygn. akt *XVII AmA 52/16*

UZASADNIENIE

W dniu 19 maja 2016 r. - po przeprowadzeniu postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko przedsiębiorcy – J. P., wykonującemu działalność gospodarczą pod firmą (...) w B. - Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wydał decyzję o nr (...), na mocy której:

I. na podstawie art. 27 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (dalej: uokik) w zw. z art. 3 ustawy z dnia 10 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz stosownie do art. 33 ust. 4, 5 i 6 uokik, uznał za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów działania przedsiębiorcy polegające na:

1.

A. naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej oraz pełnej informacji poprzez niezamieszczanie w umowach o kredyt konsumentki informacji o wysokości odsetek należnych w stosunku dziennym

w przypadku odstąpienia przez konsumenta od umowy wbrew dyspozycji art. 30 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (dalej: ukk);

B. stosowaniu w umowie zawartej na podstawie Ramowej Umowy o Pożyczkę (Chwilówkę) postanowienia, wskazującego na możliwość pobierania prowizji za spłatę kredytu konsumenckiego przed terminem w sytuacji, gdy kwota spłacanego w okresie dwunastu kolejnych miesięcy kredytu jest niższa, niż trzykrotność przeciętnego wynagrodzenia, co stanowi naruszenie art. 50 ust. 1 ukk;

C. stosowaniu w umowie zawartej na podstawie Ramowej Umowy o Pożyczkę (Chwilówkę) postanowienia, zgodnie z którym w wypadku wcześniejszej spłaty kredytu przez konsumenta, przedsiębiorca może dochodzić wyższej rekompensaty, niż prowizja za wcześniejszą spłatę kredytu, co stanowi naruszenie art. 47 w zw. z art. 50 ukk;

D. stosowaniu w umowach o kredyt konsumencki postanowień, zgodnie z którymi konsument podpisując umowę o kredyt konsumencki zostaje jednocześnie zobligowany do wyrażenia zgody na przesyłanie informacji handlowych drogą elektroniczną, a przez to nie ma możliwości podjęcia swobodnej decyzji dotyczącej tego oświadczenia, co stanowi naruszenie z art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (dalej: uśue),

E. naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej oraz pełnej informacji poprzez niezamieszczanie w Umowie Pożyczki - (...) informacji o stopie oprocentowania kredytu wbrew dyspozycji art. 30 ust. 1 pkt 6 ukk;

F. naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej oraz pełnej informacji poprzez niezamieszczanie w Umowie Pożyczki - (...) informacji o warunkach zmiany rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego wbrew dyspozycji art. 30 ust. 1 pkt 11 ukk;

G. stosowaniu w umowach o kredyt konsumencki postanowień, które wskazują, że termin 14-dniowy na odstąpienie konsumenta od umowy będzie zachowany, jeżeli przed jego upływem, konsument złoży pod wskazanym przez przedsiębiorcę adresem oświadczenie o odstąpieniu od umowy, które to działanie narusza przepisy z art. 53 ust. 4 oraz ust. 5 w zw. z art. 47 ukk;

H. stosowaniu w umowach o kredyt konsumencki postanowień, które wskazują, że konsument w przypadku skorzystania z uprawnienia do odstąpienia od umowy w terminie 14 dni od dnia jej zawarcia, zobowiązany jest wraz z oświadczeniem o odstąpieniu od umowy zwrócić jednocześnie kwotę pożyczki uzyskaną z tytułu zawartej umowy, które to działanie narusza przepis z art. 54 ust. 2 w zw. z art. 47 ukk;

co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 uokik i stwierdził ich zaniechanie w dniu 5 marca 2015 r. w zakresie praktyki opisanej w pkt. I.1.A., w dniu 1 września 2015 r. w zakresie praktyk opisanych w pkt I.1.B.-I.1.D. oraz w dniu 10 marca 2016 r. w zakresie praktyk opisanych w pkt. I.1.E-I.1.H.

2.

A. wprowadzeniu w błąd co do proporcji pomiędzy całkowitym kosztem kredytu a całkowitą kwotą kredytu poprzez prezentowanie w Umowie Pożyczki (...) i w Formularzu Informacyjnym informacji o całkowitej kwocie kredytu obliczonej przy założeniu, że powinna ona uwzględniać kredytowane koszty kredytu w postaci opłaty przygotowawczej i prowizji, co stanowi nieuczciwą praktykę rynkową, o której mowa w art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (dalej: upnpr);

B. podawaniu w Ramowej Umowie o Pożyczkę (Chwilówkę) i Formularzu Informacyjnym wystawianym do niej, nieprawdziwej informacji o wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania, co stanowi naruszenie art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 upnpr;

C. uznawaniu przez przedsiębiorcę na podstawie następujących postanowień:

a) W przypadku nie dopełnienia wskazanego w pkt.5 niniejszego paragrafu obowiązku korespondencja kierowana będzie pod wskazany w umowie adres i uznana za skutecznie doręczoną.

(§5 pkt 6 Ogólne Warunki Umów Pożyczek (...))

b) W przypadku nie dopełnienia wskazanego w pkt.3 niniejszego paragrafu obowiązku korespondencja kierowana będzie pod wskazany w umowie adres i uznana za skutecznie doręczoną.

(§6 pkt 5 Ogólne Warunki Umów Pożyczek (...))

korespondencji kierowanej do konsumenta na adres wskazany w umowie za skutecznie doręczoną, w wyniku czego może to wprowadzać konsumentów w błąd co do możliwości uznania za skutecznie doręczoną korespondencję przesłaną przez przedsiębiorcę w sytuacji, w której korespondencja nie doszła do konsumentów w taki sposób, że mogli zapoznać się z jej treścią, a tym samym wyczerpuje znamiona nieuczciwej praktyki rynkowej zdefiniowanej w art. 5 ust. 1 upnpr;

D. na pobieraniu od konsumentów opłat za czynności windykacyjne na podstawie poniższych postanowień umów o kredyt konsumencki:

a) Koszty prewencyjne obejmują:

a. Wizyta prewenta osiem razy w miesiącu, koszt 30,00 zł za każdy dojazd.

b. Działania prewencyjne pośrednie w postaci:

- monit wysłany 5 dni po upływie terminu płatności, koszt 15,00 zł.

- pierwsze wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 14 dni po terminie płatności raty koszt 15,00 zł.

- drugie wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 28 dni po terminie płatności raty koszt 15,00 zł.

- ostateczne wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 42 dni po terminie płatności raty koszt 15,00 zł.

c. Wezwanie do wydania przedmiotu przewłaszczenia wysłane po upływie 42 dni po terminie płatności koszt 15,00 zł

d. Wezwania pracodawcy do dokonywania potrąceń z art. 91 kp wysłane po upływie 42 dni po terminie płatności koszt 15,00 zł

b) Koszty windykacyjne obejmują:

a. Dojazd windykatora osiem razy w miesiącu, koszt 30,00 zł za każdy dojazd.

b. Działania windykacyjne pośrednie w postaci:

- pierwsze wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 5 dni po przekazaniu sprawy do działu windykacji - koszt 15,00 zł.

- drugie wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 16 dni po przekazaniu sprawy do działu windykacji - koszt 15,00 zł.

- ostateczne wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 30 dni po przekazaniu sprawy do działu windykacji - koszt 15,00 zł.

c) Wezwanie do wydania przedmiotu przewłaszczenia wysłane po upływie 16 dni po przekazaniu sprawy koszt 15,00 zł

d) Wezwanie pracodawcy do dokonywania potrąceń z art. 91 k.p. wysłane po upływie 16 dni po przekazaniu sprawy – koszt 15,00 zł.

które to działania mogą prowadzić do bezwarunkowego obciążania konsumentów zryczałtowanymi opłatami za dokonanie czynności windykacyjnych przez przedsiębiorcę, które nie odpowiadają rzeczywiście poniesionym kosztom i których obowiązek zapłaty istnieje niezależnie od odpowiedzialności konsumentów za opóźnienie w spłacie pożyczki, co wyczerpuje znamiona nieuczciwej praktyki rynkowej zdefiniowanej w art. 4 ust. 1 upnpr,

co w konsekwencji stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 uokik i stwierdził zaniechanie ich stosowania w dniu 1 września 2015 r. w zakresie praktyk opisanych w pkt. I.2.A.-I.2.C. oraz w dniu 15 listopada 2015 r. w zakresie praktyki opisanej w pkt I.2.D.

II. na podstawie art. 105 § 1 k.p.a. w związku z art. 83 uokik w zw. z art. 3 ustawy z dnia 10 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz stosownie do art. 33 ust. 4, 5 i 6 uokik - umorzył jako bezprzedmiotowe, postępowanie wszczęte z urzędu w związku z podejrzeniem stosowania przez J. P. praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, polegającej na uznawaniu przez przedsiębiorcę na podstawie następujących postanowień:

a) W przypadku nie dopełnienia wskazanego w pkt.5 niniejszego paragrafu obowiązku korespondencja kierowana będzie pod wskazany w umowie adres i uznana za skutecznie doręczoną.

(§5 pkt 6 Ogólne Warunki Umów Pożyczek (...))

b) W przypadku nie dopełnienia wskazanego w pkt.3 niniejszego paragrafu obowiązku korespondencja kierowana będzie pod wskazany w umowie adres i uznana za skutecznie doręczoną.

(§6 pkt 5 Ogólne Warunki Umów Pożyczek (...))

korespondencji kierowanej do konsumenta na adres wskazany w umowie za skutecznie doręczoną, w wyniku czego może to wprowadzać konsumentów w błąd co do możliwości uznania za skutecznie doręczoną korespondencję przesłaną przez przedsiębiorcę w sytuacji, w której korespondencja nie doszła do konsumentów w taki sposób, że mogli zapoznać się z jej treścią, a tym co może wyczerpywać znamiona nieuczciwej praktyki rynkowej zdefiniowanej w art. 5 ust. 3 pkt 3 upnpr w związku z naruszeniem art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 uokik.

III. na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 uokik w zw. z art. 3 ustawy z dnia 10 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz stosownie do art. 33 ust. 4, 5 i 6 uokik nałożył na J. P. karę pieniężną w wysokości:

1. 50.342 zł z tytułu naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 uokik w zakresie opisanym w punkcie I.1. sentencji decyzji

2. 33.102 zł z tytułu naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 uokik w zakresie opisanym w punkcie I.2 sentencji decyzji;

IV. na podstawie art. 77 uokik w związku z art. 3 ustawy z dnia 10 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz w związku z art. 80 uokik oraz stosownie do art. 33 ust. 4, 5 i 6 ww. ustawy, a także na podstawie art. 263 § 1 i art. 264 § 1 k.p.a. w związku z art. 83 uokik obciążył J. P. kosztami opisanego w punkcie I sentencji postępowania w sprawie naruszenie zbiorowych interesów konsumentów w kwocie 97,60 zł.

(decyzja, k. 4-25).

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł J. P., zaskarżając decyzję w całości oraz wnosząc o:

1. zmianę decyzji w całości i uznanie, iż przeprowadzone przez Prezesa Urzędu postępowanie, jednoznacznie pozwala na ustalenie, że odwołujący się w związku z całkowitym zaniechaniem stosownych praktyk na rok i 3 miesiące przed

datą wydania decyzji nie złamał zakazu stypizowanego w art. 24 ust. 1 uokik polegającego na stosowaniu praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów oraz że podejmowane przez odwołującego się działania nie wypełniały znamion bezprawności, z uwagi na brak naruszenia zbiorowego interesu konsumentów

2. ewentualnie o:

uchylenie skarżonej decyzji.

Wobec zaskarżonej decyzji podniesiono następujące zarzuty:

I. naruszenia proceduralne, mające wpływ na wynik sprawy polegające na:

1. naruszeniu art. 79 § 2 k.p.a., poprzez jego niezastosowanie i niedopełnienie ciężących na organie wydającym skarżoną decyzję obowiązków wynikających z treści przywołanego przepisu, zgodnie z którym strona ma prawo brać udział w przeprowadzeniu dowodu i uniemożliwienie skarżącemu swobodne wypowiedzenie się do treści poszczególnych zastrzeżeń, co miało istotny wpływ na treść decyzji.

2. naruszeniu zasady prawdy obiektywnej wynikającej z art. 7 k.p.a., zgodnie z którą organy administracji stoją na straży praworządności i podejmują wszelkie niezbędne kroki do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz zasady prowadzenia postępowania w sposób pogłębiający zaufanie obywateli do organów Państwa oraz świadomość i kulturę prawną obywateli, poprzez nie rozpatrzenie w przedmiotowej sprawie całego materiału dowodowego i pominięcie stanowiska przedsiębiorcy w zakresie usunięcia wszystkich uznanych za naruszenia postanowień umownych.

3. naruszeniu art. 12 k.p.a. przez jego niezastosowanie, i brak szybkiego oraz wnikliwego prowadzenia postępowania przez UOKiK, brak rzeczowej polemiki ze skarżącym, konstruowanie zapytań w drodze korespondencji w sposób tendencyjny, bez dążenia do należytego wyjaśnienia niejasnych dla organu kwestii i osiągnięcia konsensusu.

4. naruszeniu art. 8 k.p.a., zgodnie z którym organy administracji państwowej, tut. UOKiK został powołany do wykonywania zadań z zakresu przedmiotowego ustawy o ochronie praw konsumentów i konkurencji, przez brak szerokiej perspektywy w zakresie wpływu poszczególnych zarzutów na prawidłowe prowadzenie działalności gospodarczej i swobodne świadczenia usług finansowych.

5. naruszeniu art. 31 uokik przez jego niezastosowanie, na podstawie którego do zakresu działań Prezesa Urzędu należy występowanie do przedsiębiorców w sprawach ochrony praw i interesów konsumentów; przez brak należytej komunikacji w zw. z naruszeniem art. 14 § 2 k.p.a., zgodnie z którym sprawy mogą być załatwiane ustnie, gdy przemawia za tym interes strony, pomimo woli skarżącego do podjęcia wszelkich działań w celu szybkiego i skutecznego zakończenia postępowania na etapie przed sądowym.

6. naruszeniu art. 48 uokik poprzez jego niezastosowanie, zgodnie z którym postępowanie wyjaśniające nie powinno trwać dłużej niż 30 dni, a w sprawach szczególnie skomplikowanych - nie dłużej niż 60 dni od dnia jego wszczęcia.

7. naruszeniu art. 104 uokik i brak jego zastosowania, zgodnie z którym postępowanie w sprawie naruszenia zbiorowych interesów konsumentów powinno zostać zakończone w ciągu dwóch miesięcy, w sprawach szczególnie skomplikowanych w ciągu trzech miesięcy.

8. bezpodstawnym wymierzeniu kary pieniężnej, bez uwzględnienia okoliczności łagodzących w rzeczywistym zakresie pomimo wystąpienia licznych przesłanek wskazanych w przedmiotowym odwołaniu, zarówno w przedmiocie jej nałożenia jak i wysokości.

II. naruszenie wytycznych Komisji Europejskiej w zakresie dążenia do rozwiązywania sporów z zakresu prawa konsumenckiego w pierwszej kolejności za pomocą pozasądowych trybów, a za taki należy uznać postępowanie przed Prezesem Urzędu Konkurencji i Konsumentów, przez brak podjęcia jakichkolwiek działań mających na celu

osiągnięcie konsensusu w przedmiotowej sprawie i nałożenie kary pieniężnej o charakterze wysoce represyjnym pomimo wyraźnej inicjatywy przedsiębiorcy, oraz bez uzasadnienia motywów nałożenia kary w takiej dolegliwej dla przedsiębiorcy wysokości w świetle całokształtu okoliczności sprawy.

III. naruszenia przepisów materialnych:

1. naruszenie art. 30 ukk i art. 50 przez ich niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że postanowienia umowne w przedmiotowej sprawie wskazane w skarżonej decyzji, pomimo precyzyjnych wyjaśnień odwołującej się Spółki pozostają w sprzeczności z jego zapisami, i uznanie ich przez organ za bezprawne bez wykazania w jaki sposób godzą one w zbiorowe interesy konsumentów zgodnie z art 24 ust. 1 w/w ustawy.

2. naruszeniu art. 27.1 uokik przez jego niezastosowanie i niewydanie decyzji, o której mowa w art. 26, jeżeli przedsiębiorca zaprzestał stosowania praktyki, o której mowa w art 24.2; niewydanie przez organ decyzji o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania lub umorzenie postępowania.

3. naruszeniu art. 28 ustawy przez jego niezastosowanie i błędne przyjęcie, iż skarżący zmieniając w całej rozciągłości postanowienia umowne stosowane we wzorcu umownym zakwestionowane przez uokik, w rzeczywistości nie dokonał zaniechania praktyk, w zakresie skutków naruszeń postanowień sprzed dokonania zmian, podczas gdy możliwość naruszenia praw konsumentów została określona przez organ jako potencjalna i szeroko opisana za pomocą teoretycznych definicji w zakresie ich abstrakcyjności.

4. naruszenie art. 26 pkt 2 uokik przez jego niezastosowanie i bezpodstawne wskazywanie w decyzji jakoby to na skarżącym ciążył obowiązek wskazania sposobu usunięcia trwających skutków rzekomych naruszeń podczas gdy to organ uprawniony jest do określenia środków usunięcia trwających skutków naruszenia zakazu.

(odwołanie, k. 26-33).

W odpowiedzi na odwołanie Prezes UOKiK wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania według norm przepisanych. W ocenie organu, wnioski zawarte w petitum odwołania nie zasługują na uwzględnienie. Decyzja została wydana prawidłowo, w zgodzie z przepisami prawa materialnego i prawa procesowego, wobec czego pozwany podtrzymał wszystkie twierdzenia w niej zawarte.

(odpowiedź na odwołanie, k. 41-51).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. P. jest przedsiębiorcą, wykonującym od 8 czerwca 2010 r. działalność gospodarczą pod firmą (...) w B., której przedmiotem jest w szczególności pozostała finansowa działalność usługowa, gdzie indziej niesklasyfikowana, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych.

dowód: wydruk z CEIDG, k. 70.

W ramach wskazanej działalności, przedsiębiorca udzielał kredytów konsumenckich w wysokości od 300 zł do 10.000 zł, przy czym maksymalna wysokość udzielanych pożyczek nie przekraczała 6.000 zł. Pożyczki te oferowane były pod marką (...) (...) lub (...), a termin spłaty wynosił od 15 dni do 12 miesięcy. Działalność przedsiębiorcy obejmowała obszar B. i S., a zawarcie umowy odbywało się w miejscu zamieszkania klienta po uprzednim złożeniu przez niego wniosku o pożyczkę w biurze regionalnym.

dowód: pismo wyjaśniające przedsiębiorcy z 30.10.2013 r., k. 15-18 akt admin.; pismo przedsiębiorcy z 9.11.2015 r., k. 466-467 akt admin.

Przy zawieraniu z klientami umów o kredyt konsumencki J. P. wykorzystywał, co najmniej od 2 stycznia 2013 r., wzorce umowne o nazwie (...) i stanowiące załącznik do niej „Ogólne Warunki Umów Pożyczek (...)” oraz „Ramowa

Umowa o Pożyczkę (Chwilówkę)” i stanowiące załącznik do niej „Ogólne Warunki Umów Pożyczek (...). Odnosnie do wymienionych wzorców umownych ustalono, że:

- w „Umowie Pożyczki” oraz w „Ramowej Umowie ...” nie zawarto informacji o wysokości odsetek należnych w stosunku dziennym w przypadku odstąpienia przez konsumenta od umowy,
- w „Umowie Pożyczki” nie została zamieszczona informacja o stopie oprocentowania kredytu oraz o warunkach zmiany rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego,
- w „Ramowej Umowie ...” przewidziano stałe oprocentowanie w wysokości 10% (pkt 7), a kwota pożyczki nie mogła być większa niż 10.000 zł (§ 1 pkt 2 OWU (...)). W ramach pożyczki udzielanej w oparciu o dany wzorec stosowano zapis, zgodnie z którym „Pożyczkobiorca ma prawo do wcześniejszej spłaty pożyczki przed upływem terminu, o którym mowa w § 1 pkt 1. Dokonanie wcześniejszej spłaty pożyczki możliwe jest po uiszczeniu rekompensaty z tego tytułu na rzecz pożyczkodawcy w wysokości 0,5% spłaconej przed upływem terminu kwoty udzielanej pożyczki.” (§ 2 pkt 6 OWU (...)),
- w § 2 pkt 7 OWU (...) zawarto postanowienie o treści: „Pożyczkodawca jest uprawniony domagać się wyższej rekompensaty aniżeli wskazana w pkt.6 niniejszego paragrafu jeżeli udowodni, że strata jaką poniósł w wyniku wcześniejszej spłaty przekracza kwotę tak obliczonej rekompensaty.”,
- w § 6 pkt 8 OWU (...) oraz § 5 pkt 9 OWU (...) przewidziano, że „Zawierając umowę pożyczki pożyczkobiorca wyraża zgodę na stosowanie we wzajemnych kontaktach środków komunikacji na odległość w celach handlowych takich jak telefon, poczta elektroniczna, wizjofon itd.”,
- w § 9 pkt 2 OWU (...) oraz § 9 pkt 2 OWU (...) zawarto postanowienie w brzmieniu: „Termin do złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy zostanie zachowany jeżeli przed jego upływem Pożyczkobiorca złoży pod wskazanym przez Pożyczkodawcę adresem oświadczenie o odstąpieniu od umowy.”,
- § 9 pkt 3 OWU (...) obejmował postanowienie o treści: „Odstąpienie staje się skuteczne jeżeli kwota udzielonej Pożyczkobiorcy pożyczki wraz z odsetkami za okres od dnia wypłaty pożyczki do dnia spłaty zostanie zwrócona Pożyczkodawcy łącznie z oświadczeniem o odstąpieniu od umowy.”,
- w „Umowie Pożyczki” oraz w „Formularzu Informacyjnym” do tej umowy pożyczkodawca w całkowitej kwocie kredytu uwzględnił koszty uzyskania pożyczki, czyli opłatę przygotowawczą oraz prowizję, (np. Umowa pożyczki gotówkowej nr (...) z 8 sierpnia 2013 r., k. 70-94 akt admin.),
- w „Ramowej Umowie...” oraz w „Formularzu Informacyjnym” do tej umowy, błędnie wyliczano rzeczywistą roczną stopę oprocentowania (dalej: (...)) w stosunku do wzoru matematycznego zamieszczone w przepisach prawa, na co wskazują np.:

a) umowa z 6 sierpnia 2013 r. zawarta z K. D. (k. 216-239 akt admin.) - całkowita kwota kredytu wynosi 1000 zł, a całkowity koszt kredytu 140 zł. Konsumentka zobowiązana jest oddać 1140 zł w terminie 15 dni od dnia zawarcia umowy. (...) zostało ustalone na kwotę 27,95%, gdy w rzeczywistości wynosi 359468,97%;

b) umowa zawarta 6 czerwca 2013 r. z B. S.. (k. 240-263 akt admin.) - całkowita kwota kredytu wynosi 500 zł, a całkowity koszt kredytu 70 zł. Konsument zobowiązany jest oddać 570 zł w terminie 15 dni od dnia zawarcia umowy. (...) zostało ustalone na kwotę 27,95%, gdy w rzeczywistości wynosi 2324,86%,

- w § 5 pkt 6 Ogólnych Warunków Umów Pożyczek (...) zawarto postanowienie: „W przypadku nie dopełnienia wskazanego w pkt.5 niniejszego paragrafu obowiązku korespondencja kierowana będzie pod wskazany w umowie adres i uznana za skutecznie doręczoną.”,

- w § 6 pkt 5 Ogólnych Warunków Umów Pożyczek (...) zawarto postanowienie: „ W przypadku nie dopełnienia wskazanego w pkt.3 niniejszego paragrafu obowiązku korespondencja kierowana będzie pod wskazany w umowie adres i uznana za skutecznie doręczoną.”,
- w § 4 pkt 4-6 Ogólnych Warunków Umów Pożyczek (...) zawarto następujące postanowienia:

„4.Koszty prewencyjne obejmują:

a. Wizyta prewenta osiem razy w miesiącu, koszt 30,00 zł za każdy dojazd.

b. Działania prewencyjne pośrednie w postaci:

- monit wysłany 5 dni po upływie terminu płatności, koszt 15,00 zł.

- pierwsze wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 14 dni po terminie płatności koszt 40,00 zł.

- drugie wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 28 dni po terminie płatności koszt 40,00 zł.

- ostateczne wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 42 dni po terminie płatności koszt 40,00 zł.

c. Wezwanie do wydania przedmiotu przewłaszczenia wysłane po upływie 42 dni po terminie płatności 40,00 zł.

d. Wezwanie pracodawcy do dokonywania potrąceń z art. 91 kp wysłane po upływie 42 dni po terminie płatności koszt 40,00 zł.

5. Koszty windykacyjne obejmują działania podejmowane po zaprzestaniu działań prewencyjnych.

6. Koszt windykacyjne obejmują:

a. Dojazd windykatora osiem razy w miesiącu, koszt 50,00 zł za każdy dojazd.

b. Ustalenie miejsca pracy, koszt 150,00 zł.

c. Ustalenie miejsca pobytu, koszt 150,00 zł.

d. Działania windykacyjne pośrednie w postaci:

- pierwsze wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 5 dni po przekazaniu sprawy do działu windykacji - koszt 40,00 zł,

- drugie wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 16 dni po przekazaniu sprawy do działu windykacji - koszt 40,00 zł.

- ostateczne wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 30 dni po przekazaniu sprawy do działu windykacji - koszt 40,00 zł.

e. Wezwanie do wydania przedmiotu przewłaszczenia wysłane po upływie 16 dni po przekazaniu sprawy 40,00 zł.

f. Wezwanie pracodawcy do dokonywania potrąceń z art. 91 kp wysłane po upływie 16 dni po przekazaniu sprawy - koszt 40,00 zł.”

Natomiast w „Formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego”, związanego z umową pożyczki (...), w pkt 3 „Koszty kredytu” w rubryce „Skutek braku płatności” zawarto postanowienia:

„Koszty prewencyjne obejmują:

a. Wizyta prewenta osiem razy w miesiącu, koszt 30,00 zł za każdy dojazd.

b. Działania prewencyjne pośrednie w postaci:

- monit wysłany 5 dni po upływie terminu płatności, koszt 15,00 zł.
- pierwsze wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 14 dni po terminie płatności koszt 40,00 zł.
- drugie wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 28 dni po terminie płatności koszt 40,00 zł.
- ostateczne wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 42 dni po terminie płatności koszt 40,00 zł.

c. Wezwanie do wydania przedmiotu przewłaszczenia wysłane po upływie 42 dni po terminie płatności 40,00 zł.

d. Wezwanie pracodawcy do dokonywania potrąceń z art. 91 kp wysłane po upływie 42 dni po terminie płatności koszt 40,00 zł.

Koszty windykacyjne obejmują działania podejmowane po zaprzestaniu działań prewencyjnych.

Koszt windykacyjne obejmują:

a. Dojazd windykatorka osiem razy w miesiącu, koszt 50,00 zł za każdy dojazd.

b. Ustalenie miejsca pracy, koszt 150,00 zł.

c. Ustalenie miejsca pobytu, koszt 150,00 zł.

d. Działania windykacyjne pośrednie w postaci:

- pierwsze wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 5 dni po przekazaniu sprawy do działu windykacji - koszt 40,00 zł.
- drugie wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 16 dni po przekazaniu sprawy do działu windykacji - koszt 40,00 zł.
- ostateczne wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 30 dni po przekazaniu sprawy do działu windykacji - koszt 40,00 zł.

e. Wezwanie do wydania przedmiotu przewłaszczenia wysłane po upływie 16 dni po przekazaniu sprawy 40,00 zł.

f. Wezwanie pracodawcy do dokonywania potrąceń z art. 91 kp wysłane po upływie 16 dni po przekazaniu sprawy - koszt 40,00 zł."

Pożyczkodawca dokonał modyfikacji wzorca umownego w zakresie postanowień dotyczących kosztów monitów i wezwań, wskutek czego od 23 grudnia 2013 r. § 4 pkt 4-6 Ogólnych Warunków Umów uzyskał brzmienie:

„4. Koszty prewencyjne obejmują:

a. Wizyta prewenta osiem razy w miesiącu, koszt 30,00 zł za każdy dojazd.

b. Działania prewencyjne pośrednie w postaci:

- monit wysłany 5 dni po upływie terminu płatności, koszt 15,00 zł.
- wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 14 dni po terminie płatności koszt 15,00 zł.
- drugie wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 28 dni po terminie płatności koszt 15,00 zł.
- ostateczne wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 42 dni po terminie płatności koszt 15,00 zł

- c. Wezwanie do wydania przedmiotu przewłaszczenia wysłane po upływie 42 dni po terminie płatności 15,00 zł.
- d. Wezwanie pracodawcy do dokonywania potrąceń z art. 91 kp wysłane po upływie 42 dni po terminie płatności koszt 15,00 zł.
5. Koszty windykacyjne obejmują działania podejmowane po zaprzestaniu działań prewencyjnych.
6. Koszt windykacyjne obejmują:
- a. Dojazd windykatora osiem razy w miesiącu, koszt 30,00 zł za każdy dojazd.
- b. Działania windykacyjne pośrednie w postaci:
- wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 5 dni po przekazaniu sprawy do działu windykacji - koszt 15,00 zł.
  - drugie wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 16 dni po przekazaniu sprawy do działu windykacji - koszt 15,00 zł.
  - ostateczne wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 30 dni po przekazaniu sprawy do działu windykacji - koszt 15,00 zł.
- c. Wezwanie do wydania przedmiotu przewłaszczenia wysłane po upływie 16 dni po przekazaniu sprawy 15,00 zł.
- d. Wezwanie pracodawcy do dokonywania potrąceń z art. 91 kp wysłane po upływie 16 dni po przekazaniu sprawy - koszt 15,00 zł.”

dowód: wzorce umowne, k. 26-44, 170-215, 343-351 akt admin.; pismo wyjaśniające przedsiębiorcy z 30.10.2013 r., k. 15-18 akt admin.; pismo przedsiębiorcy z 27.11.2013 r., k. 341-342 akt admin.

Przedsiębiorca J. P. zaniechał praktyk zarzuconych mu w decyzji Prezesa UOKiK z 19 maja 2016 r. o nr (...) w następujących terminach:

- 5 marca 2015 r. w zakresie praktyki opisanej w pkt. I.1.A. decyzji,
- 1 września 2015 r. w zakresie praktyk opisanych w pkt I.1.B.-I.1.D i pkt. I.2.A.-I.2.C. decyzji,
- 15 listopada 2015 r. w zakresie praktyki opisanej w pkt I.2.D. decyzji,
- 10 marca 2016 r. praktyk określonych w pkt I.1.E.-I.1.H. decyzji.

dowód: pismo przedsiębiorcy z 9.11.2015 r., k. 466-467 akt admin.; zmienione wzorce umowne, k. 474-494 oraz k. 649-672 akt admin.; umowy zawarte w oparciu nowe wzorce umowy pożyczki, k. 495-648 oraz k. 673-826 akt admin.; pismo przedsiębiorcy z 3.12.2015 r., k. 832 akt admin.; pismo przedsiębiorcy z 8.04.2016 r., k. 917 akt admin.

Przedsiębiorca J. P. zaprzestał udzielania kredytów konsumenckich z dniem 10 marca 2016 r.

dowód: pismo przedsiębiorcy, k. 917 akt admin.

W roku 2015 r. przedsiębiorca J. P. uzyskał z wykonywanej działalności gospodarczej przychód w wysokości (...) zł.

dowód: informacja o wysokości osiągniętego przychodu w 2015 r., k. 918 akt admin.

Powyżej opisany stan faktyczny został ustalony przez Sąd w oparciu o twierdzenia i oświadczenia stron oraz wyżej przywołane dowody, zgromadzone w toku postępowania administracyjnego i sądowego. Dowody te nie były kwestionowane przez strony, a i Sąd nie znalazł podstaw, by odmówić im mocy dowodowej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie podlegało oddaleniu.

Niniejsza sprawa dotyczyła możliwości kwalifikacji zachowań powoda, opisanych w zaskarżonej decyzji, jako wypełniających dyspozycję art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów. Zgodnie z tym przepisem – w brzmieniu obowiązującym w dacie wydania decyzji – zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, przy czym przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami zachowanie przedsiębiorcy, w szczególności: (1) naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, (2) nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji oraz (3) proponowanie konsumentom nabycia usług finansowych, które nie odpowiadają potrzebom tych konsumentów ustalonym z uwzględnieniem dostępnych przedsiębiorcy informacji w zakresie cech tych konsumentów lub proponowanie nabycia tych usług w sposób nieadekwatny do ich charakteru. W ustępie 3 przywołanego przepisu wskazano jednocześnie, że nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów.

W rozpatrywanej sprawie nie budziło wątpliwości, że powód jest przedsiębiorcą i że wykonuje działalność gospodarczą także w obrocie z konsumentami. Pozostawała więc do rozstrzygnięcia kwestia, czy działania/zaniechania strony powodowej, opisane w stanie faktycznym sprawy, są bezprawne (tj. sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami) i czy naruszają zbiorowe interesy konsumentów.

O bezprawności w rozumieniu powołanego przepisu możemy mówić, gdy zachowanie przedsiębiorcy – czyli jego działanie, jak również zaniechanie – jest sprzeczne z powszechnie obowiązującym porządkiem prawnym, a więc zarówno z normami prawnymi, jak również z zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami, przy czym te ostatnie zostały wprost wskazane w ustawie. Bezprawność jest przy tym obiektywnym czynnikiem, a więc niezależna jest od winy i jej stopnia, jak również bez znaczenia jest świadomość istnienia naruszeń. Bezprawność jest także niezależna od wystąpienia szkody.

Bezprawne praktyki muszą być ponadto wymierzone w zbiorowe interesy konsumentów, czyli odnosić się do obecnych, przyszłych i potencjalnych konsumentów, a więc naruszać prawa nieograniczonej, bliżej nieokreślonej liczby konsumentów. Interes, który jest chroniony owym przepisem, to interes prawny, rozumiany jako określone potrzeby konsumenta, które zostały uznane przez ustawodawcę za godne ochrony (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z 13 lipca 2006r., sygn. akt III SZP 3/06, OSNP 2007, nr 1-2, poz. 35).

Oceny, czy w danej sytuacji mamy do czynienia z bezprawnym naruszeniem interesu konsumentów, dokonujemy na podstawie analizy, między innymi, regulacji określonych aktów prawnych, które swym działaniem naruszył przedsiębiorca.

Stosownie do treści art. 3 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (dalej: ukk), przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255.550 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi (ust. 1). Według ust. 2, za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności:

- 1) umowę pożyczki;
- 2) umowę kredytu w rozumieniu przepisów prawa bankowego;
- 3) umowę o odroczeniu konsumentowi terminu spełnienia świadczenia pieniężnego, jeżeli konsument jest zobowiązany do poniesienia jakichkolwiek kosztów związanych z odroczeniem spełnienia świadczenia;
- 4) umowę o kredyt, w której kredytodawca zaciąga zobowiązanie wobec osoby trzeciej, a konsument zobowiązuje się do zwrotu kredytodawcy spełnionego świadczenia;

5) umowę o kredyt odnawialny.

W niniejszej sprawie nie budzi wątpliwości kwestia kwalifikacji i oceny prawnej umów, zawieranych przez powodowego przedsiębiorcę na podstawie zakwestionowanych przez Prezesa UOKiK wzorców umownych, w oparciu o przepisy ustawy o kredycie konsumenckim.

W zaskarżonej decyzji Prezes UOKiK wskazał na szereg zachowań powoda, które – w jego ocenie – stanowiły praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów.

W ocenie Sądu Okręgowego, w odniesieniu do praktyk opisanych w punkcie I sentencji zaskarżonej decyzji spełniona została przesłanka godzenia przez przedsiębiorcę w zbiorowe interesy konsumentów. Przesłanka ingerencji w „zbiorowe interesy konsumentów”, o istnieniu których nie świadczy suma interesów jednostkowych oznacza, że zakaz z art. 24 uokik obejmuje zachowania przedsiębiorcy, które można określić jako „generalne”, tj. dotyczące każdego konsumenta znajdującego się w określonej sytuacji. Praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest takie zachowanie przedsiębiorcy, które podejmowane jest w warunkach wskazujących na powtarzalność zachowania w stosunku do indywidualnych konsumentów wchodzących w skład określonej grupy (T. Skoczny, Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz, 2014 r., System Informacji Prawnej Legalis). Przedmiotem ochrony nie są zatem interesy indywidualnego konsumenta lub grupy indywidualnych konsumentów, ale wszystkich klientów traktowanych jako grupa uczestników rynku zasługująca na szczególną ochronę. Aby uznać konkretne zachowanie przedsiębiorcy za naruszające zbiorowy interes konsumentów wystarczające jest, by zachowaniem tym dotknięci byli jego faktyczni lub potencjalni klienci, co ma miejsce w omawianym przypadku. Stosowane przez powoda praktyki rynkowe, opisane w decyzji, obejmują bowiem tych wszystkich konsumentów, którzy bądź to zawarli już z powodem umowę kredytu konsumenckiego, bądź też byli potencjalnymi klientami powoda.

Odnosnie do praktyki opisanej w **pkt I.1.A** sentencji zaskarżonej decyzji, poza sporem było w sprawie to, że wbrew dyspozycji art. 30 ust. 1 pkt 15 ukk - zgodnie z którym umowa o kredyt konsumencki, powinna określać termin, sposób i skutki odstąpienia konsumenta od umowy, obowiązek zwrotu przez konsumenta udostępnionego przez kredytodawcę kredytu oraz odsetek zgodnie z rozdziałem 5, a także kwotę odsetek należnych w stosunku dziennym – powodowy przedsiębiorca nie zamieszczał w umowach o kredyt konsumencki informacji o wysokości odsetek należnych w stosunku dziennym w przypadku odstąpienia przez konsumenta od umowy. Świadczy o tym to, że strona powodowa zaniechała stosowania danej praktyki, uzasadniając jednocześnie brak przedmiotowej informacji w umowach tym, że „funkcjonujący zapis nie stanowił zapisu, który mógłby w jakikolwiek sposób wprowadzać w błąd konsumentów z uwagi na fakt, że wysokość należnych odsetek została ujęta w kwocie dla okresu na jaki została zawarta umowa”. W tych okolicznościach, wobec jednoznacznego naruszenia obowiązku informacyjnego, wynikającego z ww. przepisu ustawy o kredycie konsumenckim, prawidłowe było uznanie analizowanej praktyki za bezprawną. Natomiast do podniesionej w tym zakresie przez powoda, kwestii nie przyjęcia przez Prezesa UOKiK zobowiązania w trybie art. 28 uokik, Sąd ustosunkuje się w dalszej części uzasadnienia.

Zdaniem Sądu, pozwany prawidłowo uznał za sprzeczne z ustawą o kredycie konsumenckim niezamieszczenie w (...) informacji o stopie oprocentowania kredytu oraz o warunkach zmiany rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego (**pkt I.1.E i F** sentencji zaskarżonej decyzji). Przy czym, także w tym przypadku nie stanowiła między stronami przedmiotu sporu okoliczność dopuszczenia się przez powoda danych praktyk, lecz ich ocena prawna.

Zgodnie z art. 30 ust. 1 pkt 6 ukk, umowa o kredyt konsumencki powinna określać stopę oprocentowania kredytu oraz warunki jej zmiany z podaniem indeksu lub stopy referencyjnej, o ile ma zastosowanie do pierwotnej stopy oprocentowania kredytu; jeżeli umowa o kredyt konsumencki przewiduje różne stopy oprocentowania, informacje te podaje się dla wszystkich stosowanych stóp procentowych w danym okresie obowiązywania umowy. Z przepisu tego wynika jednoznacznie, że umowa o kredyt konsumencki powinna określać stopę oprocentowania kredytu. Natomiast wbrew oczywistej dyspozycji przywołanej normy prawnej, w zawieranych przez powoda umowach wskazywana była jedynie wartość oprocentowania w określonej kwocie nominalnej, nie podawano natomiast stopy oprocentowania

(tak np. umowy z kart 45, 70, 95, 120 akt admin.). W konsekwencji uniemożliwiało to konsumentom weryfikację zasadności i prawidłowości obciążenia ich opłatą z tytułu odsetek. W żadnej mierze uzasadnieniem dla niewypełnienia przez przedsiębiorcę omawianego ustawowego obowiązku informacyjnego nie mogą być, powoływane przez powoda, „okoliczności faktyczne występujące w prowadzonej przez przedsiębiorcę działalności”. Jak trafnie bowiem zauważył pozwany, przedsiębiorca nie może oceniać przydatności określonego przepisu prawa, zwłaszcza nakładającego na niego pewne obowiązki, do wykonywanej przez niego działalności gospodarczej i samodzielnie decydować, czy będzie się do niego stosował, czy też nie.

Podobne konkluzje dotyczą niewypełnienia przez powoda obowiązku, wynikającego z art. 30 ust. 1 pkt 11 ukk, stosownie do którego umowa o kredyt konsumencki powinna określać roczną stopę oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, warunki jej zmiany oraz ewentualne inne opłaty z tytułu zaległości w spłacie kredytu. Umowa powinna wobec tego określać nie tylko wysokość stopy odsetek, ale i wszelkie warunki zmiany oprocentowania. Możliwe jest przy tym stosowanie stałej lub zmiennej stopy oprocentowania, jednak w przypadku zastosowania tej ostatniej, niezbędne jest wskazanie w umowie warunków jej zmiany. Zawarcie przedmiotowych informacji w umowie o kredyt konsumencki ma charakter obligatoryjny. Analizowane w niniejszej sprawie wymogi informacyjne uzasadnione są tym, iż wszelkie koszty, jakie mogą wystąpić po stronie kredytobiorcy w związku z umową o kredyt konsumencki, winny być transparentne. Ochrona kredytobiorcy będącego konsumentem wymaga zatem podania mu m.in. pełnej i zrozumiałej informacji o wysokości odsetek należnych kredytodawcy w razie uchybienia terminu spłaty kredytu. Nałożenie na kredytodawcę obowiązku wskazania w umowie kredytowej także wysokości kosztu, jaki ponosi konsument w związku z niewykonaniem swoich zobowiązań umownych, w zamierzeniu ustawodawcy, miało na celu poprawę sytuacji prawnej konsumentów. Uzasadnieniem dla przyjęcia tego rozwiązania stało się, występujące na coraz szerszą skalę, zjawisko nadmiernego zadłużenia gospodarstw domowych, skutkujące po stronie konsumentów brakiem środków niezbędnych do regulowania swych wymagalnych zobowiązań, a nawet zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych. Taka sytuacja skłania natomiast do zaciągania kredytów, przy czym konsumenci czynią to często bez dostatecznego rozpoznania zakresu odpowiedzialności, jaką na siebie przyjmują, zwłaszcza co do wysokości ich zobowiązania w przypadku uchybienia terminowi spłaty. Opisane zjawisko powoduje popadanie kredytobiorców, w szczególności tych będących konsumentami, w spiralę zadłużenia, w której wierzytelność składa się przede wszystkim z wciąż narastających odsetek, nieraz wielokrotnie przekraczających wysokość długu głównego. Brak doświadczenia w korzystaniu z usług finansowych powoduje również, że konsumenci łatwo ulegają zachętom kredytodawców do zaciągania kredytów konsumpcyjnych, mających rzekomo poprawić poziom życia tych pierwszych. W celu pozyskania klientów stosowana jest taktyka, zgodnie z którą w przypadku terminowej spłaty kredyt jest niskooprocentowany, natomiast tzw. „pułapka kredytowa” dotyczy sytuacji, w której konsument nie wypełni terminowo swych zobowiązań. Stąd, aby ochronić konsumentów przez wskazanymi nadużyciami tak ważne jest, by posiadali oni jak najpełniejszą wiedzę o kosztach kredytu, w tym zwłaszcza o kosztach wynikających z nieterminowego wykonania zobowiązania. Wiedza ta powinna także dyscyplinować kredytobiorców w terminowym spłacaniu kredytu, jak również wpływać na podejmowanie przez nich rozsądnych decyzji, chroniąc przed lekkomyślnym zawieraniem umów, w następstwie których mogą się oni narazić na skutki wspomnianej spirali zadłużenia (por. uzasadnienie projektu ustawy z 24 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy o kredycie konsumenckim, druk nr 3063 Sejmu RP IV kadencji).

Odnosząc powyższe do okoliczności rozpatrywanej sprawy Sąd Okręgowy ustalił, że w § 3 pkt 4 OWU (...) zamieszczono postanowienie o treści: „Pożyczkodawca zastrzega sobie prawo do naliczania odsetek karnych za zwłokę w płatnościach w wysokości 16% w skali roku”. Z postanowienia tego nie wynika jednak, czy w razie zmiany (zwiększenia lub zmniejszenia) dopuszczalnego ustawowo poziomu wysokości odsetek, zmianie ulegnie także wysokość odsetek przewidzianych danym postanowieniem umownym. Nie wiadomo zatem, czy stopa oprocentowania przyjęta w analizowanym postanowieniu ma charakter stały, czy zmienny. Jeśli natomiast intencją powoda było wprowadzenie konstrukcji klauzuli zmiennego oprocentowania, to warunki dokonywania zmiany stopy oprocentowania powinny być sformułowane w umowie kredytowej w sposób konkretny, jasny i precyzyjny. Tymczasem, w oparciu o treść rozpatrywanego postanowienia wzorca umowy nie sposób ustalić, od kiedy nastąpiłaby zmiana stopy oprocentowania w przypadku zmiany przez NBP wysokości stopy kredytu lombardowego. Nadto, należy zauważyć, że od 1 stycznia 2016 r. uległa zmianie treść art. 359 § 2¹ k.c., który to przepis przewiduje obecnie, że maksymalna wysokość odsetek

wynikających z czynności prawnej nie może w stosunku rocznym przekraczać dwukrotności wysokości odsetek ustawowych (odsetki maksymalne), zaś zgodnie z § 2 tego przepisu, wysokość odsetek ustawowych odpowiada wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 3,5 punktów procentowych. Gdyby natomiast - zgodnie z twierdzeniem powoda - w przypadku zawieranych przez niego umów o kredyt konsumencki nie przewidywał on zmiany stopy zadłużenia przeterminowanego także w przypadku zmiany oprocentowania bazowego (oprocentowania kredytu lombardowego), to także informacja w tym przedmiocie winna zostać zawarta w umowie. Kontrahent powoda miałaby wtedy jasność co do tego, że jakiegokolwiek zmiany wysokości stopy kredytu lombardowego nie będą miały wpływu na wysokość jego zobowiązania wobec pożyczkodawcy.

Reasumując, brak wskazania w umowie o kredyt konsumencki informacji o warunkach, na jakich możliwa jest zmiana wysokości rocznej stopy oprocentowania przeterminowanego, należy zakwalifikować jako praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, polegającą na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji.

Odnosnie do praktyk opisanych w **pkt I.1.B i C** sentencji zaskarżonej decyzji powodowy przedsiębiorca sformułował zarzut błędnej wykładni i niewłaściwego zastosowania art. 50 ukk wskazując, że wyłączenie przez ustawę możliwości pobierania przez pożyczkodawcę prowizji za spłatę pożyczki przed upływem określonego w umowie terminu, nie wyklucza możliwości dochodzenia od pożyczkobiorców z tego tytułu, przewidzianej w umowie tzw. rekompensaty, której – zdaniem powoda – nie należy utożsamiać z prowizją za spłatę kredytu przed terminem.

Powyższy zarzut nie zasługiwał na uwzględnienie. Zgodnie z art. 50 ukk, kredytodawca może zastrzec w umowie prowizję za spłatę kredytu przed terminem, pod warunkiem że ta spłata przypada na okres, w którym stopa oprocentowania kredytu jest stała, a kwota spłacanego w okresie dwunastu kolejnych miesięcy kredytu jest wyższa niż trzykrotność przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, z grudnia roku poprzedzającego rok spłaty kredytu (ust. 1). Prowizja za spłatę kredytu przed terminem nie może przekraczać 1% spłacanej części kredytu, jeżeli okres między datą spłaty kredytu a terminem spłaty kredytu przekracza jeden rok (ust. 2). W przypadku gdy okres, o którym mowa w ust. 2, nie przekracza jednego roku, prowizja za spłatę kredytu przed terminem nie może przekraczać 0,5% spłacanej części kwoty kredytu (ust. 3). Prowizja, o której mowa w ust. 1-3, nie może być wyższa niż wysokość odsetek, które konsument byłby zobowiązany zapłacić w okresie między spłatą kredytu przed terminem, a uzgodnionym terminem zakończenia umowy, a także nie może być wyższa niż bezpośrednie koszty kredytodawcy związane z tą spłatą (ust. 4).

Stosownie zaś do art. 47 ukk, postanowienia umowne nie mogą wyłączać ani ograniczać uprawnień konsumenta przewidzianych w ustawie. W takich przypadkach stosuje się przepisy ustawy.

W art. 50 ukk wprowadzono wyjątek od zasady zgodnie z którą, nie jest dopuszczalne zastrzeżenie w umowie o kredyt konsumencki na rzecz kredytodawcy jakiegokolwiek opłat w sytuacji, gdy kredytobiorca spłaca kredyt przed umówionym terminem. Z racji swego wyjątkowego charakteru, przepis ten nie może być zatem poddawany wykładni rozszerzającej. Implementuje on art. 16 ust. 2 i 4 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylająca dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz. U. UE L z 2008 r. nr 133, s. 66) i ma na celu ochronę konsumentów przed wprowadzaniem przez kredytodawców opłat, które realnie uniemożliwiłyby dokonanie spłaty kredytu przed terminem. W świetle analizowanego przepisu ukk, prowizja od przedterminowej spłaty kredytu może być pobierana od konsumenta tylko w razie łącznego spełnienia następujących warunków:

- 1) prowizję taką przewiduje umowa o kredyt konsumencki oraz określa sposób jej ustalania (art. 30 ust. 1 pkt 17),
- 2) przedterminowa spłata przypada na okres, w którym stopa oprocentowania kredytu jest stała,

3) kwota spłacanego w okresie 12 kolejnych miesięcy kredytu jest wyższa niż trzykrotność przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, ogłaszanego przez prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” z grudnia poprzedzającego rok spłaty kredytu,

4) wysokość prowizji nie może być wyższa od wysokości określonej w ustawie.

Należy przy tym podkreślić, że ciężar wykazania spełnienia powyższych warunków obciąża kredytodawcę, zgodnie z ogólną regułą rozkładu ciężaru dowodu, wynikającą z art. 6 k.c.

W niniejszej sprawie Sąd Okręgowy ustalił, że w stosowanym przez powoda wzorcu umownym - „Ramowej Umowie o Pożyczkę (Chwilówkę)” przewidziano stałe oprocentowanie w wysokości 10% (pkt 7), a kwota pożyczki nie mogła być większa niż 10.000 zł (§ 1 pkt 2 OWU (...)). W ramach pożyczki udzielanej w oparciu o dany wzorzec stosowano zaś postanowienie, zgodnie z którym „Pożyczkobiorca ma prawo do wcześniejszej spłaty pożyczki przed upływem terminu, o którym mowa w § 1 pkt 1. Dokonanie wcześniejszej spłaty pożyczki możliwe jest po uiszczeniu rekompensaty z tego tytułu na rzecz pożyczkodawcy w wysokości 0,5% spłacanej przed upływem terminu kwoty udzielanej pożyczki.” (§ 2 pkt 6 OWU (...)) oraz postanowienie o treści: „Pożyczkodawca jest uprawniony domagać się wyższej rekompensaty aniżeli wskazana w pkt.6 niniejszego paragrafu jeżeli udowodni, że strata jaką poniósł w wyniku wcześniejszej spłaty przekracza kwotę tak obliczonej rekompensaty.” (§ 2 pkt 7 OWU (...)). W ocenie Sądu - wbrew sugestiom powoda - przewidziana w umowie „rekompensata” za wcześniejszą spłatą pożyczki, stanowi de facto prowizję, o której mowa w art. 50 ukk. Oznacza to, że mają do niej zastosowanie wymogi przewidziane w danym przepisie prawa.

Jak prawidłowo ustalił pozwany, minimalna wysokość kredytu, uprawniająca do pobierania przez kredytodawcę prowizji na podstawie art. 50 ukk, kształtowała się w poszczególnych latach na następującym poziomie:

- w 2012 r. – 12.046,11 zł (trzykrotność przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w grudniu 2011 r.),
- w 2013 r. – 12.335,07 zł (trzykrotność przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w grudniu 2012 r.),
- w 2014 r. – 12.664,50 zł (trzykrotność przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w grudniu 2013 r.),
- w 2015 r. – 13.135,35 zł (trzykrotność przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w grudniu 2014 r.).

Biorąc powyższe pod uwagę, skoro kwota spłacanej w okresie 12 kolejnych miesięcy pożyczki nie przekraczała trzykrotności przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw obliczanego na koniec danego roku, oznacza to, że powód nie mógł pobierać prowizji (rekompensaty) w wysokości 0,5%, ponieważ udzielał pożyczek w wysokości maksymalnie do 10.000 zł.

Przedsiębiorca nie mógł także pobierać ww. opłaty w wysokości wyższej aniżeli wysokość określona w ustawie. W art. 50 ukk przewidziano, że opłata ta nie może przekraczać 1% lub 0,5% spłacanej części kwoty kredytu. Zatem określnie przez powoda maksymalnego progu prowizji (rekompensaty), wynoszącego 0,5% dla pożyczek zawieranych na okres nie dłuższy niż rok, przy jednoczesnym zastrzeżeniu w § 2 pkt 7 OWU (...), że przedsiębiorca może domagać się wyższej rekompensaty oznacza, że powód naruszył bezwzględnie obowiązujący przepis art. 50 ukk, przyznając sobie prawo do opłaty za wcześniejszą spłatą pożyczki w wysokości wyższej niż dopuszcza to ustawa.

W tych okolicznościach nie budzi wątpliwości Sądu, że analizowane praktyki powoda miały bezprawny charakter. Za niedopuszczalne należy przy tym uznać tłumaczenie przez powoda naruszania bezwzględnie obowiązujących przepisów ustawy specyfiką prowadzonej działalności oraz rzekomo licznymi i bliżej niesprecyzowanymi potencjalnymi nadużyciami ze strony pożyczkobiorców. W tym kontekście bezpodstawne jest także zarzucanie organowi naruszenie art. 8 k.p.a., przez brak uwzględnienia wpływu poszczególnych zarzutów na prawidłowe prowadzenie działalności gospodarczej i swobodne świadczenie usług finansowych. Działalność ta nie może być

bowiem prowadzona w sposób sprzeczny z przepisami obowiązującego prawa, w tym w sposób naruszający zbiorowe interesy konsumentów.

Sąd Okręgowy nie podziela stanowiska strony powodowej, jakoby zakwestionowane przez Prezesa UOKiK postanowienia stosowanych przez przedsiębiorcę wzorców umownych, dotyczące odstąpienia konsumenta od umowy (**pkt I.1.G i H** sentencji zaskarżonej decyzji), nie stały w sprzeczności z ustawowym kształtem tego instrumentu. Za całkowicie bezpodstawne należy również uznać twierdzenia powoda, iż w dacie postępowania wyjaśniającego nie obowiązywały żadne szczegółowe przepisy w zakresie metodyki postępowania odnośnie odstąpienia od umowy i sposobu przekazania informacji pożyczkodawcy przed upływem 14-dniowego terminu. Kwestię tę regulowały bowiem przepisy ustawy o kredycie konsumenckim, które w istotnym dla niniejszej sprawy zakresie, nie uległy żadnym zmianom.

W art. 53 ukk przewidziano, że konsument ma prawo, bez podania przyczyny, do odstąpienia od umowy o kredyt konsumencki w terminie 14 dni od dnia zawarcia umowy (ust. 1). Przy czym termin do odstąpienia od umowy jest zachowany, jeżeli konsument przed jego upływem złoży pod wskazany przez kredytodawcę lub pośrednika kredytowego adres oświadczenie o odstąpieniu od umowy (ust. 4). Dla zachowania terminu, o którym mowa w ust. 4, jest wystarczające wysłanie oświadczenia przed jego upływem. Zgodnie zaś z art. 54 ust. 2 ukk, konsument zwraca niezwłocznie kredytodawcy kwotę udostępnionego kredytu wraz z odsetkami, o których mowa w ust. 1, nie później niż w terminie 30 dni od dnia złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy. Co istotne, postanowienia umowne nie mogą wyłączać ani ograniczać uprawnień konsumenta przewidzianych w ustawie (art. 47 ukk).

Sąd ustalił, że powód zawarł w zakwestionowanych wzorcach umownych następujące postanowienia: „Termin do złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy zostanie zachowany jeżeli przed jego upływem Pożyczkobiorca złoży pod wskazanym przez Pożyczkodawcę adresem oświadczenie o odstąpieniu od umowy.” (§ 9 pkt 2 OWU (...)) oraz § 9 pkt 2 OWU (...) oraz „Odstąpienie staje się skuteczne jeżeli kwota udzielonej Pożyczkobiorcy pożyczki wraz z odsetkami za okres od dnia wypłaty pożyczki do dnia spłaty zostanie zwrócona Pożyczkodawcy łącznie z oświadczeniem o odstąpieniu od umowy.” (§ 9 pkt 3 OWU (...)).

Prawo odstąpienia od umowy jest uprawnieniem prawokształtującym. Odstąpienie przez konsumenta od umowy o kredyt konsumencki stanowi jednostronną czynność prawną, wymagającą jedynie złożenia przez konsumenta oświadczenia woli w tym przedmiocie. Przy czym, w świetle obowiązujących przepisów prawa, w żadnym wypadku skuteczność tego oświadczenia nie zależy od zwrotu przez konsumenta kwoty udzielonego mu kredytu.

Mając zatem powyższe na uwadze, oczywistym jest, że w zakwestionowanych klauzulach umownych przyjęto krótszy, niż przewidziany w ustawie, termin na odstąpienie przez konsumenta od umowy, co w konsekwencji oznacza ograniczenie przysługującego mu prawa do odstąpienia od umowy i jest tym samym jest niedopuszczalne w świetle art. 47 ukk. Oświadczenie w tym przedmiocie musi być bowiem złożone przez konsumenta pod wskazanym przez pożyczkodawcę adresem przed upływem 14 dni od dnia zawarcia umowy. Natomiast ustawa wyraźnie przewiduje w tym zakresie, że dla zachowania terminu, jest wystarczające wysłanie oświadczenia przed jego upływem. Zatem, według ustawy, nie jest konieczne, by w ciągu owych 14 dni oświadczenie już zostało doręczone pożyczkodawcy, gdyż wystarczy, by zostało ono wysłane przed upływem tego terminu.

Jak już wskazano, w świetle obowiązujących przepisów nie jest dopuszczalne uzależnienie skuteczności odstąpienia przez konsumenta od umowy od jednoczesnego zwrotu przez konsumenta kwoty udzielonego mu kredytu. Są to bowiem dwie, niezależne od siebie czynności, przy czym zwrot kwoty kredytu jest czynnością następczą w stosunku do złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy. W art. 54 ukk jednoznacznie wskazano, że zwrot kwoty udostępnionego kredytu wraz z odsetkami ma nastąpić niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 30 dni od dnia złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy. Oznacza to, że wbrew rozwiązaniu przyjętemu w analizowanych wzorcach umownych, konsument może dokonać zwrotu kredytu w ciągu maksymalnie 30 dni od złożenia oświadczenia o odstąpieniu i nie musi tego czynić równocześnie ze złożeniem przedmiotowego oświadczenia. Modyfikacje wprowadzone przez powoda pozostają zatem w jawnej sprzeczności z semiimperatywnym przepisem art.

54 ust. 2 ukk, gdyż zgodnie z art. 47 ukk nie jest dopuszczalne wyeliminowanie lub skrócenie w umowie wskazanego 30-dniowego terminu.

Za chyby należało uznać zarzut odwołania wobec rozstrzygnięcia zawartego w **pkt I.1.D** sentencji zaskarżonej decyzji. W ramach tego zarzutu podniesiono, że wskazane rozstrzygnięcie jest pozbawione podstawy prawnej, jak również, że zgoda na przesyłanie informacji handlowych drogą elektroniczną, wyrażana przez konsumenta przy podpisywaniu umowy w sposób przewidziany w stosowanych przez powoda wzorcach umownych, nie narusza uprawnień i interesów konsumenta.

Wbrew zarzutowi powoda, w zakwestionowanej decyzji pozwany wskazał wyraźnie i prawidłowo, że postanowienie wzorca umowy o treści: „Zawierając umowę pożyczki pożyczkobiorca wyraża zgodę na stosowanie we wzajemnych kontaktach środków komunikacji na odległość w celach handlowych takich jak telefon, poczta elektroniczna, wizjofon itd.”, pozostaje w sprzeczności z art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (dalej: *uśude*). Zgodnie z tym przepisem, zakazane jest przesyłanie niezamówionej informacji handlowej skierowanej do oznaczonego odbiorcy będącego osobą fizyczną za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej (ust. 1). Informację handlową uważa się za zamówioną, jeżeli odbiorca wyraził zgodę na otrzymywanie takiej informacji, w szczególności udostępnił w tym celu identyfikujący go adres elektroniczny (ust. 2). Natomiast w świetle art. 2 pkt 2 *uśude*, pod pojęciem informacji handlowej należy rozumieć każdą informację przeznaczoną bezpośrednio lub pośrednio do promowania towarów, usług lub wizerunku przedsiębiorcy lub osoby wykonującej zawód, której prawo do wykonywania zawodu jest uzależnione od spełnienia wymagań określonych w odrębnych ustawach, z wyłączeniem informacji umożliwiającej porozumiewanie się za pomocą środków komunikacji elektronicznej z określoną osobą oraz informacji o towarach i usługach niesłużącej osiągnięciu efektu handlowego pożądanego przez podmiot, który zleca jej rozpowszechnianie, w szczególności bez wynagrodzenia lub innych korzyści od producentów, sprzedawców i świadczących usługi. Informacja handlowa może być uznana za zamówioną, jeżeli odbiorca wyraził zgodę na jej otrzymywanie, w szczególności udostępniając w tym celu adres elektroniczny. Istotne jest, że zgoda ta musi zostać wyrażona uprzednio (tj. przed przesłaniem informacji), w zasadzie w dowolny sposób, o ile tylko sposób ten pozwala ona na wyrażenie zgody w sposób jednoznaczny. Zgodnie bowiem z art. 4 ust. 1 *uśude*, jeżeli ustawa wymaga uzyskania zgody usługobiorcy, to zgoda ta: (1) nie może być domniemana lub dorozumiana z oświadczenia woli o innej treści, (2) może być odwołana w każdym czasie. Wymaga podkreślenia, że wymóg uzyskania zgody na celu ochronę odbiorcy usług przed naruszaniem prywatności i wzmacniać ochronę jego danych osobowych. Zakaz domniemywania lub dorozumiewania zgody z oświadczenia woli oznacza, że żądanie zgody nie może znajdować się w oświadczeniu woli o innej treści. Przedmiotowa zgoda nie może być uznana za wyraźną, jeżeli podpisane oświadczenie o wyrażeniu zgody na otrzymywanie informacji handlowej stanowiło dodatkowy element innego zobowiązania niezawierającego informacji o celach i zakresie jej przesyłania. Wszystkie aspekty zgody muszą być jasne dla podpisującego w momencie jej wyrażania (por. D. Lubasz [w:] red. W. Chomiczewski, K. Klafkowska-Waśniowska, Komentarz do art.4 ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną, System Informacji Prawnej LEX).

Mając powyższe na uwadze, trafnie uznał pozwany, że w stosowanym przez powoda postanowieniu wzorca umownego, w sposób sprzeczny z wyżej wymienionymi przepisami przewidziano, że jeśli kredytobiorca chce uzyskać kredyt, to jest zmuszony do wyrażenia zgody na otrzymywanie informacji handlowych przy zastosowaniu środków komunikacji na odległość, w tym drogą elektroniczną. Wskazany postanowieniem przedsiębiorca uzależnił możliwość zawarcia umowy o kredyt konsumentki od jednoczesnego udzielenia przez konsumenta zgody na otrzymywanie informacji handlowych, które wbrew sugestiom powoda, nie muszą przecież ograniczać się jedynie do informacji bezpośrednio związanych z zawieraniem umowy, lecz służyć mogą także promowaniu innych towarów, usług lub wizerunku przedsiębiorcy. Nie można zatem przyjąć, że w omawianym przypadku zgoda jest wyrażana w sposób całkowicie swobodny, dobrowolny i niepozostający w związku z innymi oświadczeniami woli konsumenta. Sposób sformułowania analizowanego postanowienia wskazuje jednoznacznie, że konsumentowi nie pozostawiono wyboru, tj. nie może on odmówić zgody na otrzymywanie informacji handlowych i jednocześnie mieć możliwość zawarcia umowy o kredyt konsumentki. Natomiast pytanie o wyrażenie zgody na przesyłanie informacji handlowych - analogicznie zresztą jak pytanie o zgodę na przetwarzanie danych osobowych – powinny być sformułowane w sposób oddzielny i wymagają

odrębnej akceptacji. Mając powyższe na uwadze, w ocenie Sądu, nie budzi wątpliwości, że praktyka stosowana przez powoda nosi cechy bezprawności.

Stosownie do art. 2 pkt 4 ustawy z 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (dalej: unpr), przez praktyki rynkowe należy rozumieć działanie lub zaniechanie przedsiębiorcy, sposób postępowania, oświadczenie lub informację handlową, w szczególności reklamę i marketing, bezpośrednio związane z promocją lub nabyciem produktu przez konsumenta. Z kolei w myśl art. 3 i art. 4 ust. 1 unpr, zakazane jest stosowanie nieuczciwych praktyk rynkowych, tj. praktyk sprzecznych z dobrymi obyczajami i w istotny sposób zniekształcających lub mogących zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy dotyczącej produktu, w trakcie jej zawierania lub po jej zawarciu. Natomiast zgodnie z art. 5 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 unpr, praktykę rynkową uznaje się za działanie wprowadzające w błąd, jeżeli działanie to w jakikolwiek sposób powoduje lub może powodować podjęcie przez przeciętnego konsumenta decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął, a wprowadzającym w błąd działaniem może być w szczególności rozpowszechnianie nieprawdziwych informacji.

Przepis art. 4 ust. 1 unpr definiuje nieuczciwą praktykę rynkową za pomocą klauzuli generalnej, stanowiąc, że jest nią praktyka sprzeczna z dobrymi obyczajami, w istotny sposób zniekształcająca lub mogąca zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta. Natomiast w ust. 2 zawarto przykładowe rodzaje nieuczciwych praktyk, opisanych szerzej w art. 5-11 ustawy. Na otwarty katalog tych praktyk wskazuje użycie w art. 4 ust. 2 unpr sformułowania „w szczególności”. Oznacza to, że mogą istnieć inne, niewymienione w ustawie, nieuczciwe praktyki rynkowe, a ich sankcjonowanie możliwe jest poprzez zastosowanie klauzuli generalnej. Klauzula generalna dobrych obyczajów stanowi zwrot niedookreślony, który należy odnosić do ocen i norm postępowania w obrocie gospodarczym, będących wyznacznikami uczciwości kupieckiej. Chodzi tu zatem o dobre obyczaje handlowe, które są lub powinny być respektowane w działalności gospodarczej. Obyczaje, które określają pewien standard zachowań przedsiębiorców, zdeterminowany koniecznością zapewnienia ochrony pozostałym uczestnikom obrotu – w tym wypadku konsumentom. Zgodnie z poglądami judykatury, dobrym obyczajem jest szeroko rozumiany szacunek do drugiego człowieka, oparty na regule postępowania zgodnego z zasadami etyki, moralności i апробowanymi społecznie obyczajami. Do dobrych obyczajów zaliczyć należy, w szczególności, następujące wartości: uczciwość, szczerść, lojalność, rzetelność i fachowość. Natomiast jako sprzeczne z dobrymi obyczajami należy rozumieć działania, które uniemożliwiają realizację tych wartości, w tym także działania prowadzące do dezinformacji lub wywołania u konsumenta błędnego mniemania, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności, ukształtowania stosunku zobowiązaniowego niezgodnie z zasadą równorzędności stron, czyli działania powszechnie uznawane za nieuczciwe, nierzetelne lub sprzeczne z akceptowanymi standardami postępowania. Przy czym w chodzą tu w grę nie tylko działania naruszające interesy ekonomiczne konsumenta, lecz również sytuacje, w których zostanie spowodowany u niego dyskomfort, mitręga, wynikające z naruszenia prywatności, wygody, poczucia godności osobistej, nałożenia uciążliwych obowiązków, czy braku satysfakcji z zawarcia umowy określonej treści.

Należy także podkreślić, że ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym zakazuje zarówno faktycznego, jak i potencjalnego zniekształcania zachowań rynkowych konsumentów. Bez znaczenia pozostaje przy tym kwestia motywacji, zamiaru, czy świadomości sprawcy. Nie jest konieczne, aby niedozwolone działanie było podjęte np. z zamiarem osiągnięcia zysku, wprowadzenia w błąd. Już samo zagrożenie interesu konsumentów stanowi przedmiot ochrony prawnej.

Sąd Okręgowy w całości podziela stanowisko pozwanego, co do przyjętego w niniejszej sprawie modelu przeciętnego konsumenta, które zresztą nie było kwestionowane przez powoda. Zasadniczo przeciętny konsument jest dostatecznie poinformowany, uważny i ostrożny, świadomie podejmuje decyzje na podstawie dostępnych informacji. Nie można jednocześnie uznać, że wiedza specjalistyczna przeciętnego konsumenta jest kompletna i profesjonalna. Biorąc jednak pod uwagę, że oferta kredytowa powodowego przedsiębiorcy jest skierowana do osób mniej zamożnych, które z uwagi na zadłużenie lub złą historię kredytową, nie mogą liczyć na uzyskanie pożyczki w banku, czy innej instytucji finansowej, będącej pod nadzorem państwowym, trafnie przyjęto, że wiedza tych osób na temat praw przysługujących konsumentom oraz zdolność dochodzenia indywidualnych roszczeń jest ograniczona. Osoby te są też zazwyczaj bardziej podatne na manipulację ze strony osób trzecich. Słusznie zatem w niniejszej sprawie przyjął pozwany, że

za przeciętnego konsumenta należy uważać osobę o mniejszej wiedzy prawniczej, znajdującą się w trudnej sytuacji finansowej, która nie może skorzystać z gwarantowanych form udzielania kredytów konsumenckich przez banki, obciążoną większym ryzykiem prawidłowego wywiązania się z zaciągniętych zobowiązań.

Odnosząc powyższe rozważania do okoliczności niniejszej sprawy Sąd Okręgowy stwierdza, że Prezes UOKiK prawidłowo uznał, że w analizowanych wzorcach umownych powodowy przedsiębiorca podawał nieprawdziwą informację o wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania (dalej: (...)), co zasadnie uznano za praktykę, o której mowa w art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 upnpr (**pkt I.2.B** sentencji zaskarżonej decyzji).

Zgodnie z art. 30 ust. 1 pkt 7 ukk, umowa o kredyt konsumencki powinna określać rzeczywistą roczną stopę oprocentowania oraz całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta ustaloną w dniu zawarcia umowy o kredyt konsumencki wraz z podaniem wszystkich założeń przyjętych do jej obliczenia. Według art. 13 ust. 1 pkt 7 ukk – w jego brzmieniu obowiązującym w dacie wydania zaskarżonej decyzji - kredytodawca lub pośrednik kredytowy przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki jest zobowiązany podać konsumentowi, na trwałym nośniku rzeczywistą roczną stopę oprocentowania oraz całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta. Z kolei w art. 25 ust. 3 ukk wskazano, że sposób obliczania rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania określa załącznik nr 4 do ustawy, w którym podano wzór matematyczny oraz metodologię do obliczenia (...).

W niniejszej sprawie ustalono natomiast, że w „Ramowej Umowie o Pożyczkę (Chwilówkę)” oraz w „Formularzu Informacyjnym” do tej umowy, błędnie wyliczano rzeczywistą roczną stopę oprocentowania, tj. w sposób niezgodny z wzorem matematycznym wskazanym w ustawie o kredycie konsumenckim. Na nieprawidłowości w tym zakresie wskazują, przykładowo:

- umowa z 6 sierpnia 2013 r. (k. 216-239 akt admin.), w której całkowita kwota kredytu wynosi 1000 zł, a całkowity koszt kredytu 140 zł; konsument zobowiązany jest oddać 1140 zł w terminie 15 dni od dnia zawarcia umowy. (...) zostało ustalone na kwotę 27,95%, gdy w rzeczywistości wynosi 359468,97%;

- umowa z 6 czerwca 2013 r. (k. 240-263 akt admin.), w której całkowita kwota kredytu wynosi 500 zł, a całkowity koszt kredytu 70 zł; konsument zobowiązany jest oddać 570 zł w terminie 15 dni od dnia zawarcia umowy. (...) zostało ustalone na kwotę 27,95%, gdy w rzeczywistości wynosi 2324,86%.

Pozwany nie kwestionował ustaleń, wskazujących na podawanie przez niego nieprawdziwej informacji o wysokości (...). Strona podniosła natomiast zarzut, że pomimo zobowiązania się przedsiębiorcy w toku postępowania administracyjnego do zmiany analizowanej praktyki - którą to zmianę uzależnił przedsiębiorca od wskazania przez organ wyraźnych wytycznych oraz kalkulatora i elementów, które w jego opinii powinny zostać ujęte dla umów pożyczek stosowanych przez powoda – do dnia wydania zaskarżonej decyzji organ nie wskazał żadnych wytycznych w tym zakresie. Zarzut ten jest jednak całkowicie chybiony, a to z tego względu, że jak już zauważono, sposób obliczania (...) został wyraźnie wskazany w ustawie o kredycie konsumenckim, w której podano wzór matematyczny oraz metodologię potrzebne do dokonania stosownych obliczeń. Zatem wyjaśnienia Prezesa UOKiK były w tym zakresie zbędne, tym bardziej, że jak wskazał sam powód, korzysta on w zakresie swej działalności gospodarczej z profesjonalnej obsługi prawnej. Także okoliczność świadczenia przez powoda usług finansowych, w tym oferowanie kredytu konsumenckiego, uzasadnia oczekiwanie zachowania przez przedsiębiorcę należytej staranności związanej z jej zawodowym charakterem, co winno się przejawiać, m.in., w znajomości przepisów prawa obowiązujących w danej branży. Sąd Okręgowy w pełni podziela stanowisko pozwanego co do tego, że współczynnik (...) ułatwia konsumentom porównanie ofert różnych przedsiębiorców udzielających kredytów konsumenckich, stanowiąc w tym zakresie źródło oceny kosztów danej oferty, nawet przy jednoczesnym zróżnicowaniu pozostałych parametrów umowy. Z kolei zaniżanie wysokości (...) (wskutek czego oferta kredytodawcy jest prezentowana jako bardziej atrakcyjna) może prowadzić do podjęcia przez konsumenta decyzji o zawarciu umowy z tym przedsiębiorcą, której nie podjąłby, gdyby znał rzeczywistą wysokość (...). Tym samym, praktyka ta może zniekształcać rynkowe zachowanie konsumenta w taki sposób, że zdecyduje się on na zawarcie umowy kredytu konsumenckiego w opisanych okolicznościach.

Co do praktyki ujętej w **pkt I.2.D a) i b)** sentencji zaskarżonej decyzji, według Sądu Okręgowego, trafnie została ona uznana za nieuczciwą praktykę rynkową w rozumieniu art. 4 ust. 1 upnpr. O sprzeczności tej praktyki z dobrymi obyczajami świadczy to, że po pierwsze –uprawnienie do pobierania tzw. opłat prewencyjnych i windykacyjnych zostało zastrzeżone tylko na rzecz kredytodawcy, nie przysługuje natomiast jego kontrahentowi – konsumentowi; po drugie – opłaty te mają charakter zryczałtowanej kary umownej, której wysokość nie jest adekwatna do realnie poniesionych przez przedsiębiorcę kosztów, a obowiązek poniesienia tych opłat istnieje niezależnie od odpowiedzialności, winy konsumenta za opóźnienie w spłacie pożyczki. W konsekwencji, zastrzeżenie na rzecz kredytodawcy możliwości pobierania analizowanych opłat, może zniekształcać zachowania rynkowe kredytobiorcy, będącego konsumentem, na etapie wykonania umowy, w zakresie konieczności poniesienia tych opłat. Podzielając w pełni argumentację przedstawioną przez Prezesa Urzędu w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji oraz w odpowiedzi na odwołanie, Sąd pragnie dodatkowo wskazać, że opłaty prewencyjne i windykacyjne przerzucają na konsumenta - w sposób nieuzasadniony i zupełnie dowolny - koszty wykonywania przez przedsiębiorcę działalności gospodarczej. W stosowanym przez powoda wzorcu umownym przewidziano, że w przypadku nieuregulowania przez konsumenta zadłużenia w umówionym terminie, przedsiębiorca będzie uprawniony do uruchomienia procedur prewencyjnych, a następnie windykacyjnych, obejmujących takie czynności jak: wizyta prewenta/windykatora (30 zł), monity i kolejne wezwania do zapłaty, do wydania przedmiotu przewłaszczenia, do pracodawcy w celu dokonywania potrąceń (15 zł). Powód nie wykazał jednak w żaden sposób zasadności ustalenia powyższych kosztów w przyjętej wysokości. Nie można natomiast uznać, by koszty te były adekwatne do ponoszonych w rzeczywistości kosztów wysłania wezwania do zapłaty, czy wizyty prewenta/windykatora, przy czym - jak trafnie zauważył pozwany – potrzeba dokonywania ostatniego rodzaju czynności budzi uzasadnione wątpliwości. Wbrew stanowisku prezentowanemu przez powoda, przedstawione przez niego dokumenty księgowo na okoliczność uzyskanego przychodu w żadnej mierze nie dowodzą tego, że wszystkie czynności, za które przewidziane zostały w umowie opłaty, odzwierciedlają faktycznie ponoszone przez powoda koszty w celu prawidłowego wykonania zobowiązania. Wskazane dokumenty nie dowodzą bowiem z czego wynikają te koszty, zatem twierdzenia powoda należało uznać w tym zakresie za nieudowodnione. W ocenie Sądu, omawiane należności należy ocenić raczej w kategoriach swoistego zrekompensowania przedsiębiorcy kosztów związanych z dokonywaniem czynności prewencyjnych i windykacyjnych. Tymczasem, wykonywana przez powoda działalność gospodarcza, w której wykorzystywał on zakwestionowane postanowienie, jest działalnością zarobkową. Oznacza to, że to powód, jako przedsiębiorca wykonujący zawodowo działalność gospodarczą, winien w taki sposób zorganizować tę działalność, by nie tylko pokrywała ona koszty związane z jej prowadzeniem, lecz także przynosiła zyski, ale z całą pewnością nie kosztem konsumenta. Na tym wszakże polega ryzyko związane z wykonywaniem działalności gospodarczej. Natomiast sprzeczne z dobrymi obyczajami jest przerzucenie tego ryzyka na konsumenta przez obciążenie go bliżej niewykazanymi kosztami prewencyjnymi/windykacyjnymi. Poza tym, każdorazowy koszt wysłania listownego wezwania lub wizyty prewenta/windykatora może być różny w zależności od rodzaju przesyłki, czasu rozmowy, pokonanej odległości. Zróżnicowanie tych kosztów, ponoszonych w praktyce, w zestawieniu z przyjętą ryczałtową wysokością opłat za czynności windykacyjne, określoną w spornej klauzuli, może wskazywać na dowolność i daleko posuniętą arbitralność w określeniu wysokości kosztów, jakimi pozwany obciąża swoich kontrahentów. Na pewno zaś nie można uznać, by wysokość wskazanych w zakwestionowanym postanowieniu opłat była ściśle powiązana z konkretną czynnością. Na negatywną ocenę zakwestionowanego postanowienia wpływa także to, że w badanym wzorcu umownym nie zagwarantowano konsumentowi analogicznego uprawnienia do żądania od przedsiębiorcy opłat, w sytuacji podjęcia przez konsumenta czynności windykacyjnych, wobec niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania przez jego kontrahenta. Postanowienie to stanowi zatem przejaw rażącej nierówności sytuacji prawnej stron umowy. Taki układ uprawnień, dyskryminujący konsumenta, ewidentnie narusza zasadę równowagi i słuszności kontraktowej, stawiając przedsiębiorcę w uprzywilejowanej pozycji.

Mając na względzie niewskazanie w odwołaniu jakichkolwiek konkretnych zarzutów, co do praktyk sformułowanych w pkt I.2.A, I.2.C oraz I.2.D c) i d), jak również wobec rozstrzygnięcia organu zawartego w pkt II sentencji zaskarżonej decyzji, Sąd Okręgowy ograniczył się jedynie do stwierdzenia, że w pełni podziela ocenę prawną pozwanego w zakresie powyższych rozstrzygnięć.

Prezes Urzędu prawidłowo ustalił daty zaniechania stosowania przez powodowego przedsiębiorcę bezprawnych praktyk. Okoliczność ta nie była zresztą kwestionowana przez powoda.

W świetle powyższych ustaleń, zarzuty i twierdzenia odwołania, dotyczące rozstrzygnięć zawartych w zaskarżonej decyzji, nie zasługiwały na uwzględnienie. Zdaniem Sądu, stanowią one jedynie polemikę z rozstrzygnięciem Prezesa UOKiK, nieopartą argumentami i dowodami, które pozwoliłyby na przyjęcie oceny odmiennej od oceny dokonanej przez organ.

W zakresie zarzutów o charakterze formalnym, dotyczących naruszenia przepisów kodeksu postępowania administracyjnego oraz uokik, Sąd Okręgowy uznał te zarzuty za bezpodstawne. Zgodnie z ugruntowanym poglądem judykatury, Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów nie może ograniczyć rozpoznania sprawy, wynikającej z odwołania od decyzji Prezesa Urzędu, tylko do funkcji sprawdzającej prawidłowość postępowania administracyjnego, które poprzedza postępowanie sądowe. Uchybienia proceduralne organu tylko w wyjątkowych sytuacjach mogą doprowadzić do uchylenia decyzji i ma to miejsce wtedy, gdy wadliwości tych nie można sanować na etapie postępowania sądowego. Rozstrzygnięcie Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów musi natomiast dotyczyć merytorycznej strony decyzji. Odwołanie wszczyna postępowanie przed sądem powszechnym i tym samym podniesione w odwołaniu zarzuty powinny odnosić się do merytorycznej treści zagadnienia objętego decyzją. Do obowiązku odwołującego należy więc, co do zasady, wykazywanie nie braku legalności decyzji, ale braku podstaw do jej merytorycznego wydania.

Niezależnie od powyższego, za gołosłowny należało uznać zarzut naruszenia art. 79 § 2 k.p.a., który to zarzut nie został przez powoda w żaden sposób uzasadniony. Wskazany przepis dotyczy zagwarantowania stronie prawa udziału w przeprowadzeniu dowodu – w tym dowodu ze świadków, biegłych lub oględzin, a także możliwości zadawania pytań świadkom, biegłym i stronom oraz składania wyjaśnień. W analizowanym przypadku powód był powiadamiany przez organ o wszystkich czynnościach, o których powinien być powiadamiany, zgodnie z wymogami przepisów kodeksu postępowania administracyjnego, przy czym wymaga podkreślenia, że Prezes UOKiK nie przeprowadzał dowodu z zeznań świadków, opinii biegłego, czy oględzin.

Bezpodstawny jest także zarzut naruszenia art. 7 k.p.a., co do którego powód również nie wskazał, w jaki sposób miałoby się przejawiać uchybienie temu przepisowi. Powód nie sprecyzował bowiem, jakie dowody oraz stanowiska strony zostały pominięte przez pozwanego. Wbrew sugestiom powoda, organ w pełni rozważył argumentację zaprezentowaną przez przedsiębiorcę, przy czym te argumenty, które zostały ocenione jako niezasadne, nie zostały po prostu uwzględnione. Natomiast do kwestii nieprzyjęcia zobowiązania przedsiębiorcy w trybie art. 28 uokik, Sąd ustosunkuje się w dalszej części swych rozważań.

Za całkowicie chybiony i niezrozumiały należy uznać zarzut naruszenia art. 31 uokik, określającego uprawnienia organu antymonopolowego, w związku z art. 14 § 2 k.p.a., wskazującym na możliwość załatwienia sprawy w formie ustnej. Po pierwsze, jak trafnie zauważył pozwany, art. 31 uokik, jako przepis kompetencyjny, nie wskazuje na możliwość ustnego załatwienia sprawy administracyjnej. Po drugie, w art. 14 § 1 k.p.a. wprowadzono zasadę, że sprawy administracyjne należy załatwiać w formie pisemnej lub w formie dokumentu elektronicznego w rozumieniu przepisów ustawy z 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, doręczanego środkami komunikacji elektronicznej. W niniejszej sprawie, postępowanie administracyjne toczyło się zgodnie z powyższą regułą, zaś stosownie do art. 104 § 1 k.p.a., sprawa została załatwiona przez wydanie decyzji.

Jeśli chodzi o zarzut naruszenia wytycznych Komisji Europejskiej, w zakresie dążenia do rozwiązywania sporów z zakresu prawa konsumenckiego w pierwszej kolejności za pomocą pozasądowych trybów, do których należy zaliczyć postępowanie przed Prezesem UOKiK, to powód (reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika) nie sprecyzował tego zarzutu i w żadnej mierze go nie uzasadnił, jak też nie wskazał, jakie wytyczne ma na myśli. Niezależnie od powyższego należy podnieść, że zarówno ustawodawstwo unijne, jak i krajowe, dotyczące pozasądowych trybów rozwiązywania sporów konsumenckich, dotyczą sporów pomiędzy konsumentami a przedsiębiorcami, wynikających ze stosunków prawa prywatnego. Nie dotyczą natomiast spraw administracyjnych

prowadzonych przez organ administracji publicznej przeciwko przedsiębiorcy w oparciu o normy prawa publicznego, tak jak to miało miejsce w niniejszej sprawie. Powyższe czyni zarzut powoda całkowicie bezpodstawnym.

Niezrozumiałe i całkowicie bezpodstawne są także zarzuty wskazujące na rzekomo wadliwe ustalenie przez pozwanego podstawy prawnej zaskarżonej decyzji (tj. zarzuty dotyczące naruszenia art. 26 i art. 27 uokik). Zgodnie z art. 26 uokik - w brzmieniu tego przepisu aktualnym na datę wydania przez Prezesa UOKiK decyzji:

1. Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazującą zaniechanie jej stosowania, jeżeli stwierdzi naruszenie zakazu określonego w art. 24.
2. W decyzji, o której mowa w ust. 1, Prezes Urzędu może określić środki usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów w celu zapewnienia wykonania nakazu, w szczególności zobowiązać przedsiębiorcę do złożenia jednokrotnego lub wielokrotnego oświadczenia o treści i w formie określonej w decyzji.
3. W decyzji, o której mowa w ust. 1, Prezes Urzędu może nakazać publikację decyzji w całości lub w części, z zaznaczeniem, czy decyzja ta jest prawomocna, w określonej w niej formie, na koszt przedsiębiorcy.
4. Środki, o których mowa w ust. 2, powinny być proporcjonalne do wagi i rodzaju naruszenia oraz konieczne do usunięcia jego skutków.

Natomiast stosownie do obowiązującego wówczas art. 27 uokik:

1. Nie wydaje się decyzji, o której mowa w art. 26, jeżeli przedsiębiorca zaprzestał stosowania praktyki, o której mowa w art. 24.
2. W przypadku określonym w ust. 1 Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania.
3. Ciężar udowodnienia okoliczności, o których mowa w ust. 1, spoczywa na przedsiębiorcy.
4. Przepisy art. 26 ust. 2-4 stosuje się odpowiednio.

Skoro w niniejszej sprawie ustalono, że powód stosował określone praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów oraz zaniechał ich stosowania po wszczęciu postępowania administracyjnego, to oczywistym jest, że podstawą prawną decyzji powinien stanowić w takim przypadku przepis art. 27 ust. 1 i 2 uokik, który prawidłowo został wskazany przez pozwanego w sentencji zaskarżonego orzeczenia.

Za bezpodstawny należało uznać także zarzut naruszenia art. 28 uokik, zgodnie z którym to przepisem, jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostanie uprawdopodobnione - na podstawie okoliczności sprawy, informacji zawartych w zawiadomieniu, o którym mowa w art. 100 ust. 1, lub będących podstawą wszczęcia postępowania - że został naruszony zakaz, o którym mowa w art. 24, a przedsiębiorca, któremu jest zarzucane naruszenie tego zakazu, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zakończenia naruszenia lub usunięcia jego skutków, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, zobowiązać przedsiębiorcę do wykonania tych zobowiązań. W przypadku gdy przedsiębiorca zaprzestał naruszania zakazu, o którym mowa w art. 24, i zobowiąże się do usunięcia skutków tego naruszenia, zdanie pierwsze stosuje się odpowiednio (ust. 1 w wersji aktualnej na datę wydania zaskarżonej decyzji). Uznając bezzasadność zarzutu związanego z niewydaniem przez pozwanego decyzji zobowiązującej, o której mowa w przywołanym przepisie, Sąd pragnie podkreślić, że to przedsiębiorca proponuje zaciągnięcie określonego zobowiązania, a Prezes Urzędu wydając tego rodzaju decyzję, nie może narzucić przedsiębiorcy zobowiązania, którego przedsiębiorca nie zadeklarował. Jednocześnie, co istotne, wydanie przedmiotowej decyzji leży w sferze uznania administracyjnego - organ zachowuje prawo oceny propozycji, zwłaszcza w kontekście ciężaru gatunkowego zarzucanej praktyki. Sąd Okręgowy w pełni podziela stanowisko pozwanego, szczegółowo przedstawione w uzasadnieniu decyzji oraz w odpowiedzi na odwołanie, iż w analizowanym przypadku brak było podstaw do przyjęcia zobowiązania przedsiębiorcy. Stanowisko to jest trafne zwłaszcza wobec

nie przedstawienia przez powoda propozycji konkretnych działań, które w swej istocie zmierzałyby do zakończenia zarzuconych naruszeń lub usunięcia ich skutków. Rację ma pozwany, że powód nie wywiązywał się ze swego obowiązku do przedstawienia organowi konkretnych propozycji działań, formułując pod koniec upływu wyznaczonego terminu kolejne wnioski o spotkania, które sprowadzały się jedynie do ponownego wyłożenie przedsiębiorcy uzasadnienia przedstawionych mu zarzutów. Zdaniem Sądu, tego rodzaju zachowanie wskazuje na pozorny charakter działań powoda w aspekcie jego obowiązków wynikających z art. 28 uokik, które to działania de facto spowodowały jedynie przedłużenie postępowania administracyjnego. W tym kontekście za bezpodstawne należało zatem uznać także zarzuty dotyczące opieszałego prowadzenia postępowania administracyjnego, z przekroczeniem terminów określonych w uokik, skoro na dłuższy czas procedowania przez organ wpłynęło zachowanie powoda. Nadto, Prezes Urzędu każdorazowo, zgodnie z wymogami procedury, zawiadamiał powoda o przedłużeniu terminu zakończenia postępowania, wskazując tego przyczyny oraz nowy termin załatwienia sprawy. Dodatkowo należy wskazać, że jak trafnie zauważył pozwany, okoliczność zaniechania przez powoda praktyk wskazanych w pkt I sentencji decyzji, skutkowałą bezprzedmiotowością pierwotnego zobowiązania przedsiębiorcy, które w takiej sytuacji – jak to wynika jednoznacznie z art. 28 uokik – powinno zostać przekształcone w zobowiązanie do usunięcia skutków naruszenia. Powód zaś tego rodzaju modyfikacji swego zobowiązania nie dokonał. Wbrew zarzutom powoda, w korespondencji kierowanej do przedsiębiorcy oraz w trakcie spotkań organ w sposób klarowny wyjaśniał, na czym powinno polegać zobowiązanie podejmowane w trybie art. 28 uokik, kilkakrotnie wzywał przedsiębiorcę do modyfikacji lub doprecyzowania zobowiązania tak, aby spełniało ono wymogi ww. przepisu, do czego jednak ten ostatni się nie zastosował.

Zdaniem Sądu Okręgowego, prawidłowe zakwalifikowanie praktyk powoda, wymienionych w pkt I zaskarżonej decyzji, jako naruszających zbiorowe interesy konsumentów, uzasadniało zastosowanie przez Prezesa UOKiK art. 106 ust. 1 pkt 4 uokik – w brzmieniu obowiązującym w dacie wydania decyzji – i nałożenie na przedsiębiorcę kary pieniężnej w wysokości do 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary.

Wprawdzie przepis art. 106 uokik wskazuje na fakultatywność wymierzania kar, niemniej jednak odstępianie od nałożenia kary powinno następować w wyjątkowych przypadkach, gdy nawet wymierzenie kary w wysokości symbolicznej stanowiłoby dla przedsiębiorcy znaczącą dolegliwość, pozostającą w rażącej sprzeczności ze stopniem winy przedsiębiorcy oraz bagatelnością stwierdzonej praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumenta. W niniejszej sprawie sytuacja taka nie miała miejsca, a za zasadnością wymierzenia kary w danym przypadku przemawia okoliczność, że przypisane powodowi praktyki godzą w podstawowe prawa konsumentów w zakresie korzystania z kredytu konsumenckiego.

W okolicznościach przedmiotowej sprawy nie można przyjąć, by orzeczone kary były rażąco wygórowane, skoro wymierzono je w dolnej granicy ustawowego zagrożenia, o czym świadczy ustalenie ich na poziomie (...) oraz (...) przychodu uzyskanego przez przedsiębiorcę w 2015 r. W ocenie Sądu, przy wymierzaniu kar pieniężnych pozwany prawidłowo uwzględnił możliwości finansowe przedsiębiorcy, gdyż kary te są adekwatne do jego sytuacji majątkowej. Wobec tego, że przepisie art. 106 ust. 1 pkt 4 uokik w sposób nie budzący wątpliwości przewidziano, iż wysokość kary kształtowana jest w odniesieniu do przychodu osiągniętego przez przedsiębiorcę w roku poprzedzającym rok nałożenia kary, to podnoszona przez powoda okoliczność, iż podane wysokości odnośników procentowych nie odzwierciedlają rzeczywistego zysku przedsiębiorcy, pozostaje w tym zakresie irrelevantna.

Za utrzymaniem kar w wysokości ustalonej przez Prezesa UOKiK przemawia nie tylko okoliczność, że kara pieniężna ma spełniać funkcję wychowawczą i prewencyjną, co oznacza, że ma ona zapobiegać podejmowaniu zakwestionowanych praktyk w przyszłości przez tego samego (prewencja szczególna), ale także innych przedsiębiorców (prewencja ogólna), ale ma ona także pełnić funkcję represyjną, tj. ma stanowić realnie odczuwalną dolegliwość dla ukaranego podmiotu. Zdaniem Sądu, odstępianie od wymierzenia kary mogłoby nie przynieść pożądaných skutków. Sąd Okręgowy w pełni podziela ocenę pozwanego, co do zasadności orzeczenia kar, jak i ich wysokości, natomiast za niezasadny uznaje zarzut powoda, iż wymierzone kary są wysoce represyjne i nieproporcjonalne.

W ocenie Sądu, orzeczone kary spełniają przesłanki określone w art. 111 uokik. W szczególności kary te prawidłowo uwzględniają: umyślny charakter naruszenia - w odniesieniu do praktyk opisanych w pkt I.1. A, B, C, F i H oraz w pkt I.2.B, C i D - jak i nieumyślny charakter pozostałych praktyk; wagę poszczególnych praktyk oraz etap kontraktowania, jakiego dotyczą poszczególne praktyki; okres stosowania praktyk (długotrwały). Przy wymiarze kar trafnie uwzględniono również okoliczność łagodzącą w postaci zaniechania stosowania praktyk, przy czym na wysokość obniżenia kary wpływ ma to, na jakim etapie sprawy doszło do zaniechania (przed wszczęciem postępowania, w krótkim czasie od jego wszczęcia, czy na późniejszym etapie). Zaniechanie stosowania przez powoda praktyk już po wszczęciu postępowania przez Prezesa UOKiK uzasadniało obniżenie wymiaru kar o 20%. Natomiast wbrew stanowisku prezentowanemu przez powoda, zaniechanie nie stanowi okoliczności uzasadniającej odstąpienie od wymierzenia kary, lecz jedynie okoliczność łagodzącą. W odniesieniu do praktyk z pkt I.1.A-C, F, H oraz I.2.B-D pozwany prawidłowo uwzględnił umyślność działania, jako okoliczność obciążającą, skutkującą podwyższeniem wymiaru kary o 50%. Nadto, wysokość nałożonej kary jest adekwatna do możliwości finansowych powoda, gdyż pozostaje we właściwej proporcji do przychodu uzyskanego przez przedsiębiorcę w 2015 r.

Z tych wszystkich względów, na podstawie art. 479^{31a} § 1 k.p.c., Sąd orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

O kosztach postępowania rozstrzygnięto zgodnie z wyrażoną w art. 98 § 1 k.p.c. zasadą odpowiedzialności za wynik procesu przyjmując, że na koszty należne Prezesowi UOKiK złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w wysokości 1.440 zł, ustalone na podstawie § 14 ust. 2 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych w związku z § 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

SSO Ewa Malinowska